

JEESUS JA KRISTUS

Pekka Ervastian esitelmä 20.11.1932

On olemassa suuri ero itämaiden ja länsimaiden välillä uskonnollisessa suhteessa varsinkin, ja ajattelen nyt itämailla parhaasta päästä buddhalaisia maita, sillä siinä on ollut buddhalaisen maailmankatsomuksen ja uskonnon perustajana mies, joka tunnetaan myöskin täällä länsimailla, samoin kuin tunnemme sen ihmisen, Jeesus Kristuksen, joka taas on täällä länsimailla ollut kristinuskon alkuunpanija. Mutta ero on suuri. Jos matkustamme buddhalaisessa maailmassa itämailla – olimme sitten Ceylonilla, Taka-Indiassa, tai siellä Indiassa, missä mahdollisesti voi olla joku buddhalainen, tai Japanissa, Kiinassa, Tiibetissä, – niin on sama käsitys kaikilla uskovaisilla buddhalaisilla. Toisin sanoen, kaikilla buddhalaisilla on samanlainen käsitys omasta opettajasta, mestarista, vapahtajasta. He tunnustavat Buddhan vapahtajakseen ja ottavat turvan hänestä. Mutta he eivät koskaan ajattele hänestä mitään muuta, kuin että hän oli ihminen, samanlainen kuin muutkin ihmiset, mutta saavutti valistuksen. Hän – Gautama Siddharta – tuli Buddhaksi. Itämailla ajatellaan tätä aivan selväpiirteisesti. Gautama oli ihminen, kuninkaan poika. Hän etsi totuutta ja löysi totuuden, ja hän voi toisia ihmisiä auttaa veljenä ja ystävänä, näyttää heille tien sentähden, että hän itse oli kulkenut tien päähän ja löytänyt totuuden. Ihminen, joka tuntee tien, hän voi näyttää sitä toisille. Sentähden buddhalaiset etsivät turvansa Gautama Buddhasta, sillä he uskovat, että hän osaa heille näyttää tietä. Ja hän – Buddha – oli hyvä ja lempeä ennen kaikkea. Sentähden buddhalaiset itse ovat lempeitä, rauhallisia, kohtaloonsa tyytyväisiä ihmisiä. Nuo kansanihmi-

set, suuret joukot, eivät vaivaa päätään minkäänlaisilla filosofisilla ja metafyyillisillä kysymyksillä. He tyytyvät siihen, että karma hallitsee kaikkea elämää. Ihminen on jälleensyntyvä olento ja saavuttaa lopulta nirvaanan, kun hän kulkee Buddhan jäljissä. Heidän käsityksenä elämästä on niin selväpiirteinen ja yksinkertainen. Ainoastaan poikkeustapauksissa tapaa sitten ihmisiä, jotka ovat myöskin ajatelleet kaikkia metafyyllisiä kysymyksiä. Näitä voi tavata enemmän juuri pohjoisissa kuin eteläisissä buddhalaisissa kirkoissa – Japanissa, Kiinassa, ennen kaikkea Tiibetissä. Siellähän on kyllä sitten ihmisiä, – jollei juuri kansan kesken, niin pappien, viisasten kesken, – jotka ovat pohtineet mitä syvimpiä metafyyllisiä kysymyksiä. Heillä voi olla kyllä sitten teoriansa Buddhasta, ja he voivat sanoa, että Buddha oli avataara. Se merkitsee sanskritin kielellä jumalallinen ruumistus. He tekevät eron ihmisen, Buddhan ja jokaisen Buddhan välillä. Jokainen Buddha on se sisäinen, näkymätön enkeliolento, joka pukeutuu Buddhan ruumiiseen. Ja vielä he voivat puhua Amitaabha Buddhasta, suuresta hengestä, joka Buddhassa ilmaisi itsensä. Mutta näitä asioita pohtivat ihmiset ovat yläluokkaa. Kansa tyytyy siihen uskoon, että Buddha oli ihminen niinkuin me, ja joka saavutti elämän päämäärän. Ja sen tunnustavat kaikki nuo muutkin ihmiset.

Kuinka toista on taas, jos liikumme länsimailla. Jos täällä tiedustelemme ihmisiltä, kuka Jeesus Kristus oli, saamme kuulla kansan suusta kaikkialla, että Jeesus Kristus oli Jumala – ei ihminen kuten me muut. Jumala astui alas maan päälle. Sen uskovat kaikki tavallaan. Ja sillä tavalla Jumala pelasti ihmiskunnan kadotuksen ja pahan hengen vallasta. Se pelastus toteutuu käytännössä kyllä sillä tavalla, että jokainen ihmisyksilö omaksuu ja ottaa vastaan itsessään Jeesus Kristuksen pelastustyön, sen armon, minkä Jumala, Isä tuolla osoitti

tulemalla maan päälle. Mutta Jeesus Kristus itse, hän ei ollut ihminen. Hän oli Jumalan Poika, yhtä Isän kanssa. Jo hänen syntymisensä tänne ihmiskunnan keskeen oli yliluonnollinen. Hän syntyi neitsyeestä. Hän ei ollut ollenkaan ihminen niinkuin me toiset. – Ja tämä suuri ero itämaiden ja länsimaiden välillä, se panee meidät ajattelemaan. Itämainen käsitys Buddhasta, ihmisestä, joka on saavuttanut täydellisyyden, tiedon huipun, – se tuntuu luonnolliselta, inhimilliseltä, ja että niinhän täytyy tietysti olla. Mutta sitten taas tämä länsimainen käsitys Jumalasta, joka on astunut maan päälle, se voi tuntua ensin, jos etsii totuutta ja ajattelee asioita, hieman vastenmieliseltä, mahdottomalta käsittää. Mitä varten Jumala tulisi maan päälle itse? Mitä esimerkkiä Jumala voisi meille näyttää, jotka olemme aivan toista lajia, epätäydellisiä, heikkoja ihmisiä? Ja sitten vasta, kun olemme vähän kokeneet myöskin niitä ristiriitaisuuksia, mitä on ihmiselämässä olemassa, kun olemme oppineet tuntemaan itseämme paremmin, kun näemme oman vaillinaisuutemme, oman heikkoutemme, oman epätäydellisyytemme, silloin meistä alkaa tuntua siltä, että me emme osaa itse pelastaa itseämme. Me emme osaa itse voittaa pahaa. Emme osaa tämmöisinä personallisina ihmisinä luopua kaikesta pahasta ja omasta itsestämme. Tarvitsemme kuin jotain apua. Elämämme on kärsimystä. Huomaamme erehtyvämme aina. Emme osaa palvella ja rakastaa toisia ihmisiä. Saamme kärsimyksiä, ristiriitoja, väärinkäsityksiä aikaan, ja ihmettellemme: kohta elämä meiltä loppuu ja meidän täytyy siirtyä kuoleman toiselle puolelle ja kaikki elämämme ponnistukset ovat jääneet kuin kesken. Emme ole voittaneet itseämme. Emme ole oppineet rakastamaan ihmisiä viisaalla tavalla, että tietäisimme, mitä meidän täytyisi heille tehdä. Olemme jääneet epätäydellisiksi, syntisiksi, huonoiksi, vaillinaisiksi. Eikö meillä ole mitään pelastusta? – Kun me olemme tätä tunnelmaa

kokeneet tässä elämän koulussa, silloin käännyimme sisäänpäin ja huudamme kuin ulos elämän avaruuteen: Eikö missään ole sitä Jumalaa, joka meitä auttaisi? Eikö Jumala, joka tämän kaiken on saanut aikaan, jonka lapsia, tuotteita, mekin olemme, eikö hän voisi meitä auttaa ja tukea meitä taisteluissamme? Ja eikö hän voi puhdistaa, ainakin vähäsen lohduttaa, nostaa, suojella meitä – edes vähän puhua, että meidän pyrkimyksemme eivät ole turhia? Eikö ole semmoista Jumalaa, jonka turviin me voisimme rientää? – Ja kun me olemme tämän tunnelman ymmärtäneet, olemme myöskin ymmärtäneet, mikä tunnelma on ollut länsimailla kristikunnan takana. Itämailla buddhalaiset katsovat elämää niin selvästi siltä kannalta, että se on jälleensyntymistä ja että ei ole mitään kiirettä. He elävät, suorittavat karmaansa, kulkevat Buddhan jäljissä – mutta erikoista kiirettä ei ole. He syntyvät uudestaan ja pääsevät lopulta nirvaanaan. Heitä ei ole mikään muu odottamassa kuin jälleensyntyminen ja nirvaana – tietysti, jos kuoleman jälkeen ajattelevat helvettejä ja muita, mutta se on ohimenevää. Buddhalainen kuolee rauhallisesti ja iloisesti. Hän tietää saavansa jatkaa elämäänsä. – Mutta täällä länsimailla ei ole ollut kohta puoleentoista vuosituhanteen mitään semmoista lohdutusta, että elämällä olisi tarkoitus. Ei ole ollut muuta kuin jyrkkä ajatus: mihinkä tästä joutuu, jos ei pääse Jumalan luo. Ja silloin ihminen on voinut tuntea Jumalan läsnäoloa ja sitä kaipuuta ihan tässä jokapäiväisessä elämässä. Näin ollen me ymmärrämme, kuinka täällä länsimailla on uskottu sellaiseen jumalalliseen Vapahtajaan, joka todella auttaa ihmisiä ristiriidoista ja vaikeuksista – pelastaa heitä persoonallisesti. Tuon me ymmärrämme, mutta kysymme: syntyikö tämä persoonallisen Vapahtajan kaipuu itsestään elämän vaikeuksien keskellä, kun ihmiset kamppailivat, vai onko se syntynyt jonkunlaisena oppina heti alusta? Sillä asiahan on erilainen,

jos joku käsitys syntyy elämän koulussa itsestään, tai on opetettu ja ihmiset ovat tottuneet sitten vähitellen sitä ajattelemaan. Asiassa on ero, sillä ihmiset länsimailla kaikki ajattelevat, että tämä on oppi, joka on tullut ylhäältä jumalallisen ilmoituksen kautta, ja sillä opilla on totuus-leima. Se ei ole mikään käytännöllinen oppi ja huomio, joka on syntynyt itsestään elämän kokemuksista, vaan se on teoria, joka on annettu elämännäkemyksenä heti alusta. Sentähden luonnolliasti kysymme: mitenkä on täällä länsimailla oikein? Syntyikö tämä käsitys Jeesuksen Kristuksen jumaluudesta – että hän oli Jumala maan päällä – vasta silloin, kun unohdettiin jälleensyntymisoppi ja kun se kiellettiin? Siis onko ollut alusta lähtien jotain syytä ajatella niin, että Jeesus Kristus oli Jumala? – Itämailla ei ole tarvinnut ajatella sillä tavalla. Siellä ajateltiin alusta lähtien, että Buddha on ihminen. – Mutta miten on länsimaalainen käsitys – opetettiinkö sitä alusta lähtien? Tämä on tärkeä tietää. Sillä jos me huomaisimme, että tuo käsitys jumalallisesta Vapahtajasta syntyi vasta silloin ja silloin, kun länsimaalaiset kansat olivat kieltäneet jälleensyntymisen, eivätkä enää ymmärtäneet Jeesusta ihmisenä, silloin siinä käsityksessä Jeesuksen jumaluudesta ei tarvitsisi piillä totuutta. Mutta jos se käsitys on ollut alusta lähtien, on ollut suunnaton ero itämaiden ja länsimaiden välillä. Ja silloin täytyy kysyä: mikä on totuus siinä takana? – Sentähden totuudenetsijöinä käännämme katseemme kristinuskon alkuaikoihin ja kysymme, miten se oli silloin, kun kristinuskko syntyi, ensimmäisissä seurakunnissa. Ny meidän täytyy sanoa, että kun menemme siihen varhaisimpaan tuttuun seurakuntaan Jerusalemissa, jossa Pietari ja muut olivat johtajina, teemme sen merkillisen havainnon, että he ajattelivat Jeesusta ihmisenä. Mutta kun vähän tarkemmin katselemme, huomaamme myöskin, että hän ei sittenkään ollut heidän mielestään aivan tavallinen ihminen.

He uskoivat, että hän oli noussut kuolleista. Ensimmäiset apostolit olivat nähneet hänet kuolleista nousseena. He todistivat, että hän oli aivan sama kuin ennen sitä. Hänellä oli ruumiissaan kaikki ne haavat ja merkit, jotka olivat syntyneet, kun häntä piiskattiin ja orjantappurakruunu painettiin hänen päähänsä. Nämä merkit olivat kaikki jäljellä hänen ruumiissaan. Sen todistivat kaikki kristityt, jotka saivat hänet silloin nähdä. Hän oli elävä ja osasi vielä tulla huoneeseen, vaikka ovet oli lukittu. Tämä oli ensimmäisten kristittyjen suuri usko, että heidän veljensä Jeesus Natsarealainen oli voittanut kuoleman ja luvannut heille, että hekin voivat voittaa kuoleman. Ja he olivat vielä tulleet siihen käsitykseen, että ei heidän tarvitse käydä läpi kuoleman samalla tavalla kuin Jeesus – että heitä rääkättäisiin sillä tavalla. Olihan Jeesus sanonut: ”Monet teistä eivät kuole, ennenkuin minä tulen takaisin.“ Ja he käsittivät, että kun Jeesus tulee takaisin, perustaa hän tuhatvuotisen valtakunnan. Ja silloin ne, jotka eivät ole kuolleet, jäävät elämään, mutta ne, jotka ovat suuressa uskossa kuolleet, nostetaan haudoistaan. Se oli suuri lohdutus heille, että Jeesus tulee pian takaisin. Hän näyttäytyi silloin tällöin – se oli tilapäistä, – mutta he odottivat, että hän tulee, ollakseen aina heidän kanssaan. Taas evankeliumein ja tavallisen uskon mukaan Jeesus verrattain pian nousi taivaaseen. Hän hävisi, eikä ilmestynyt enää sillä tavalla heidän keskelleen, ja he jäivät odotuksen tilaan. Ja taas salaisimmat traditiot – esimerkiksi Pistis Sophiassa – kertovat, että Jeesus eli vielä yksitoista vuotta ennenkuin hän meni taivaaseen. Evankeliumien mukaan taivaaseen astuminen tapahtui muutaman kuukauden perästä, mutta toisten traditioiden mukaan Jeesus eli yksitoista vuotta ja sitten vasta hävisi – nousi taivaaseen – eikä esiintynyt enää sillä tavalla kuin ennen. – Nyt huomaamme, että jotkut jäsenet ensimmäisessä seurakunnassa, kun Jeesusta ei alkanut kuulua,

rupesivat ajattelemaan näin: hän luultavasti ei ollutkaan kuollut ristipuulla; hän oli ainoastaan valekuollut ja virkosi sitten eloon. Ja sitten vasta, kun hän astui taivaaseen, hän todellisesti kuoli. – Oli luonnollista, että jotkut asioita ajattelevat johtuivat siihen materialistiseen ajatukseen, että Jeesus ei kuollut. Hän virkosi eloon uudestaan ja eli taivaaseenastumiseen saakka. Silloin hän kuoli. Ja he ajattelivat, että milloin se sitten tulee. Vuosi kului toisensa jälkeen, että usko lopulta tuli alakuloiseksi. Sitten tiedämme, että roomalaiset tulivat ja hävittivät Jerusalemin, ja siihen häipyi ensimmäinen seurakunta. Sitä ennen olivat apostolit hävinneet sieltä. Pietaristahan kerrotaan legendassa, että Pietari oli Roomassa ja kärsi siellä marttyyrikuoleman – ja se tapahtui jo 50–60-luvulla. Se olisi siis ollut jo ennen Jerusalemin hävitystä. Myöskin huomaamme, kuinka ensimmäisessä seurakunnassa Jerusalemissa, verrattain alussa jo, oli mies, Stefanus, joka kärsi marttyyrikuoleman, ja joka oli itse asiassa kristikunnan ensimmäinen marttyyri. Hänet kivitetään ja silloin hän näkee, että taivaat hänelle aukenevat – siis näkymätön maailma – ja siellä hän näkee Jeesuksen Kristuksen – niinkuin hän tulkitsee ja sanoo – Jumalan oikealla kädellä, Jumalan oikealla puolella. Ja hänelle muistuu mieleen sana, jonka oli kerrottu Jeesuksen sanoneen: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaissa ja maan päällä.“ Siellä Jeesus siis näkymättömässä, näkymättömyyden taivasten valtakunnassa on aivan kuin Jumalan edustaja. Hän on kuin Jumala, ja hänellä on kaikki valta taivaissa – tulevaisuudessa myöskin maan päällä. Ja silloin oli luonnollista, että Stefanuksen mielen ja sielun täytti sanomaton riemu ja onni. Hän joutui ekstaattiseen tilaan ja ymmärsi, että Jumala, toisin sanoen elämän oma salaperäisin tausta on tämän uskon lähettänyt maan päälle, tämän oman poikansa Kristuksen lähettänyt maan päälle, joka vaelsi täällä. Ja silloinhan ei ole minkäänlaista hätää; ei voi

olla yksikään ihmissielu enää hädässä, koska Jumala itse jollain ihmeellisellä, salaperäisellä tavalla on auttanut meitä kaikkia. – Näin se kuvastui Stefanukselle. Ja siellä seisojien pienen matkan päässä Saulus, joka katseli Stefanuksen marttyyrikuolemaa. Hän sai kuin tärähdyksen sisässään, mutta hän ei siitä välitä. Hän jatkaa jonkun ajan kuluttua taas vainojaan. Mutta pian tapahtuu hänelle jotain samanlaista. Damaskuksen tiellä jo hänkin näkee Kristuksen Jumalan oikealla puolella ja muistaa ehkä sanat: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaissa ja maan päällä.” Hän tulee kerrassaan järkytetyksi. Suuri muutos tapahtuu hänessä; Sauluksesta tulee Paulus – Paavali. Ja hän apostoli Paavali aina lähti puhumaan juuri salaperäisestä Jeesus Kristuksesta, Vapahtajasta, joka elää näkymättömissä, ja joka on jollain merkillisellä tavalla vaikuttanut koko ihmiskunnan elämään, – aivan ylikuonnollisella, näkymättömällä tavalla. Paavali perustaa siihen koko sanomansa. – Ja kun hän tapasi Pietarin ja muut apostolit Jerusalemissa, eivät nämä apostolit voineet mitään sanoa Paavalia vastaan näissä opinkappaleissa. He olivat ainoastaan hieman eri mieltä siitä, sopisiko puhua näistä asioista pakanoille ja levittää sitä uutta uskoa heille, sillä Pietari ja muut olivat käsittäneet, että se oli israelilaisille, juutalaisille siis ennen kaikkea. Paavali vastusti siinä heitä. Hän sanoi, että totuus on kaikkia varten. Hän tahtoi puhua tästä sanomasta kaikille, ja apostolit sopivat keskenään, että Paavali puhuu pakanoille. Oli myöskin Tuomas, joka kallisti korvansa Paavalin puheille, ja hänhän lähtee myöskin saarnaamaan pakanoille.

Nyt syntyi silloin, myöskin aivan alussa semmoinenkin käsitys, että Jeesus on Jumalan Poika ja hyvin lähellä Jumalaa. Jeesus Kristus ei ole samanlainen kuin muut ihmiset. Ja meidän täytyy tunnustaa siis, että alusta on ollut tämäkin näkökanta, että Jeesus Kristus on jumalallinen. Se on ollut

alusta lähtien – ja ainoastaan heti ensi alussa, lyhyen aikaa alusta, oli käsitys, että Jeesus oli ihminen, muista poikkeava kylläkin. Mutta hyvin pian Jeesuksen ristinkuoleman jälkeen syntyi toinenkin käsitys, ja se ei syntynyt sen kautta, että Jeesus esimerkiksi eläessään olisi sanonut, ettei hän ole tavallinen ihminen, vaan Jumala. Kyllä hän saattoi viitata johonkin semmoiseen, mutta sitä ei osattu ottaa samalla tavalla hänen kuolemansa jälkeen. Kun Paavali ja Stefanus näkivät hänet näkymättömässä maailmassa ja semmoisella tavalla, että hän ei ollut suinkaan ollut mikään kirkastettu ihminen ainoastaan, silloin voimme sanoa, että se usko ja katsantokanta syntyi aivan käytännöllisellä tavalla kokemuksen, ei opetuksen kautta. Ja semmoista käsitystä ajateltiin ja kehitettiin pitkin aikaa. Kun tämä Paavalin näkökanta voitti enemmän ja enemmän alaa, kun kristityt vähitellen myönsivät, että niin se on, ja alusta lähtien muodostivat toisenlaisen käsityksen länsimaiden vapahtajasta kuin mitä itämailla ajateltiin heidän vapahtajastaan. Kun alusta saakka tuli tämä kanta yleiseksi, että Jeesus oli Jumalan Poika, on luonnollista, että uskovaiset rupesivat pohtimaan, kuinka oli mahdollista, että Jumala saattoi tulla maan päälle, ja kuinka se kaikki tapahtui. Ja nyt tiedämme, että kaikkiin kristillisiin kirkkoihin on jäänyt se katsantotapa, joka selitti, että Jeesus oli Jumalan Poika, yhtä Isän kanssa, – joka yliluonnollisella tavalla syntyi tänne maan päälle. Hänellä oli fyysillinen ruumis kuin toisillakin, mutta se oli yliluonnollisesti syntynyt. – Sitten oli toinen näkökanta, joka unohtui vähitellen kirkosta, että sitä ei ajattele kukaan enää. Se oli niin sanottu ”dokeettinen“ käsitys, jonka mukaan Jeesus Kristus syntyi tänne maan päälle ilman fyysillistä ruumista. Hänellä oli ainoastaan harharuumis. Hän poikkesi sillä tavalla kaikista muista ihmisistä, että hänellä oli ainoastaan jonkunlainen eetteriruumis. Ne gnostikot, jotka niin ajattelivat, nimittivät

sitä "endokee". Jeesus syntyi "endokeehen", harharuumiiseen. Mutta sitten se näkökanta unohtui, sillä eiväthän ihmiset ja suuret joukot osanneet käsittää sellaista harharuumista. Sehän oli heidän mielestään kuin näytelmää, jos ei Jeesuksella ollut todellista ruumista ja voinut kärsiä ja tuntea niinkuin muutkin ihmiset. Eihän hän ollut astunut maan päälle silloin. Joukot tunsivat sisässään, että jos Jumala tuli maan päälle, tuli hänen olla kuin ihminen, omata inhimillinen ruumis, osata tuntea kaikkea, mitä ihminen voi tuntea: pahaa, itsekkyyttä . . . , ja voittaa ne sairaudet, kärsimykset ja kaikki, mitä tämä inhimillinen, fyysillinen elämä tuo mukanaan. Silloin vasta voi ajatella, että Jumala oli tullut ihmisenä maan päälle. Ja sentähden eivät suuret joukot hyväksyneet doketismia, harhanäkökanta, vaan pysyivät sillä kannalla, että Jeesus, vaikka hän oli Jumalan Poika, hän kuitenkin syntyi tavalliseen inhimilliseen ruumiiseen, joka kärsi, iloitsi, rakasti, niinkuin ihminen sitä tekee. Ja se käsitys on ollut vallalla tähän päivään saakka. Nyt on meidän teosofinen aikamme tätä käsitystä selittänyt tarkemmin; on edelleenkin koettanut näyttää, että Jeesus Kristus, niinkuin Buddhakin, oli ihminen; että Jeesus oli todellinen ihminen, fyysisessä ruumiissa asuva inhimillinen olento, joka ei ollut syntynyt tänne millään yliluonnollisella, vaan inhimillisellä tavalla, kuin Buddha ja muut suuret profeetat ja viisaat. Ja sitten tämä ihminen, Jeesus, kun hän oli saavuttanut määrätyn iän, noin kolmekymmentä vuotta, hän Jordanin kasteessa ottaa vastaan jotain, jota on teosofisella ajalla nimitetty Kristukseksi, ja sillä tavalla tehty ero Jeesuksen, ihmisen, ja tämän Kristuksen välillä, joka laskeutui häneen Jordanin kasteessa. – Tämä on semmoinen mystillinen näkökanta, josta on paljon puhuttu tämän meidän teosofisen aikamme viimeisinä vuosikymmeninä.

Ja siinäkin näkökannassa olemme voineet huomata pieniä eroavaisuuksia. Toiset sanovat, että Jeesus oli ihminen niinkuin muut ihmiset, mutta semmoinen ihminen, joka oli edellisissä jälleensyntymissä puhdistanut itsensä ja tullut pyhäksi opetuslapseksi, ja hän sitten Jordanin kasteessa luovuttaa ruumiinsa korkeammalle olenolle, mestarille, vapahtajalle, jollekulle semmoiselle olenolle, joka ehkä jonkunlaisena avataarana syntyi maan päälle ja käytti Jeesuksen ruumista, ja tätä olentoa on nimitetty Kristukseksi. Kristus oli tämän näkökannan mukaan siis toinen kehittyneempi enkeli- eli jumalolento, joka astui Jeesuksen ruumiiseen Jordanin kasteessa. Jeesus itse omana persoonallisuutenaan lähti ulos ja jätti oman puhdistetun ruumiinsa Kristuksen käytettäväksi. Kristus oli toinen merkillinen olento. Tällöinen näkökanta on itse asiassa koko yleinen teosofisissa piireissä. Teosofiset suuret opettajat Besant, Leadbeater, Steiner . . . kaikki selittävät juuri täten: siihen astui silloin toinen olento. Ja kun käännämme katseemme kristikunnan ensimmäisiin aikoihin, niin huomaamme, kuinka ensimmäisellä vuosisadalla oli gnostilainen seurakunta, joka ajatteli tähän suuntaan.

Mutta kun katselemme evankeliumeja, Johanneksen esimerkiksi, ja kun luemme Paavalin kirjeitä, silloin emme löydä tällöistä ja näe niin, että Kristus olisi ollut toinen minä-olento, joka olisi tullut Jeesukseen, vaan näemme päinvastoin ja selvästi Johanneksen evankeliumista, että Kristus oli Jumalan Poika, Sana, Logos, joka Jordanin kasteessa sitten yhtyi tietoisesti Jeesukseen, mutta joka itse asiassa oli aivankuin Jeesuksen takana alusta lähtien, että Jumalan Sana ilmestyi maailmaan – Logos tuli maailmaan – Jeesuksen kautta ja Jordanin kasteessa Jeesus tuli täysin tietoiseksi siitä, että hän

otti Logoksen vastaan. Jotenkin näin on Johanneksen evankeliumissa.

Ja sentähden itsekin kysymme: miten tämän asian kanssa on? Tahtoisimme itsekin tietää ja ymmärtää jotain tästä asiasta. Emme tahtoisi ottaa vastaan ilman muuta vain, mitä muut ihmiset sanovat – paitsi se, mitä evankeliumeissa sanotaan, on meille arvokasta. Me tahdomme tietää, nähdä ja ymmärtää, kuinka nämä asiat ovat. Ja silloin ehkä etsiessämme lopulta teemme sen havainnon, josta täällä on ollut puhetta viimeisissä esitelmissä, että Jeesuksen aura tulee meidän yllemme. Toisella kielellä: pyhä henki tulee meidän yllemme – niinkuin evankeliumien kertomuksessa sanotaan: ”Pyhä henki laskeutui Jeesuksen yli Jordanin kasteessa“. Samalla tavalla voimme sanoa, että pyhä henki laskeutuu meidän ylitsemme ja silloin se asettaa meidät yhteyteen Jeesus Kristuksen auran kanssa. Ja meille selviää siinä samassa, että kun se pyhä henki laskeutui Jeesuksen yli, oli se ainoastaan aura, joka tuli Isästä, Sana eli Täydellinen Ihminen. Jumalan mielessä, järjessä täydellisen ihmisen, täydellisyyden elävä kuva valtasi Jeesuksen, laskeutui häneen Jordanin kasteessa. Nimitämme sitä Kristukseksi mystiikassa ja okkultismissa – sitä kuvaa, joka on ollut maailman alusta saakka. Tämä Täydellinen Ihminen laskeutui Pyhänä Henkenä eli aurana Jeesukseen Jordanin kasteessa, ja se oli Isän aura, Isän Poika, Kristus, ja se oli Kristuksen aura. Se yhtyi Jeesukseen, ja hänen oma auransa, mikä hänellä oli, oli kuin läpinäkyvä, kirkas. Siinä ei ollut mitään karmaa, mitään pahaa. Se oli aivan kirkas, miltei olematon aura, ja tähän laskeutui Kristus, Jumalan Poika, Isästä lähtevä pyhä henki. Hänen oma auransa haihtui siihen, mutta hänen oma minänsä jäi ja otti vastaan täydellisyys-ihanteen, Jumalan Pojan. Kristuksen aura kuin pyyhkäisi kaikki pois ja Jeesus yhtyy siihen ja tulee samalla Jumalan Pojaksi, – jolle on

annettu kaikki valta taivaissa ja maan päällä. Hänen tajuntansa käsittää silloin heti tämän aurinkokunnan, ennen kaikkea maapallon – kaikki elävät olennot täällä. Ja Jeesus Natsarealaisesta on tullut Jeesus Kristus.

Nyt kun Stefanus tai Paavali tai joku muu ottaa vastaan pyhän hengen, niin se lähtee ikäänkuin Isästä ja Pojasta. Siinä on nimittäin silloin Jeesus Kristus mukana, joka ensimmäisenä otti tällä tavalla vastaan Kristuksen koko olemukseensa. Jeesus Kristus on siinä mukana, ja on kuin Jeesus Kristus lähettäisi pyhän hengen, sillä se pyhä henki tekee hänet yhdeksi silloin Jeesuksen Kristuksen auran kanssa, joka täyttää tämän maapallon ja on tässä aurinkokunnassa. Ja ihminen on silloin syntynyt pyhästä hengestä uudestaan.

Kuinka tällöinen tapahtuma oli mahdollinen ihmiselle, kuinka se oli mahdollinen Jeesukselle? Kuinka se ei ollut siinä määrin tapahtunut Buddhalle esimerkiksi? Buddha löysi totuuden. Se merkitsee, että Buddha yhtyi juuri tähän Täydelliseen Ihmiseen, Jumalan kuvaan. Mutta kun Buddhan auraa katselee, se on mahdottoman suuri, mutta ei ole läheskään niinkuin Jeesus Kristuksen aura nyt. Ja Buddha on erikoinen olento, ihminen, joka on ottanut Kristuksen vastaan, mutta johonkuhun määrättyyn kohtaan saakka. Ei niin läpeensä täydellisesti kuin Jeesus otti Jordanin kasteessa sen vastaan. Hän ei kyennyt sillä tavalla vielä. – Ja näin ollen luonnollisesti kysymme: miten on mahdollista, että semmoinen saattoi tapahtua Jeesus Natsarealaiselle? Miksei se saattanut tapahtua Buddhalle tai jollekulle muulle? Mikä oli erikoista Jeesuksessa, että se saattoi tapahtua? – Ja silloin olen uskaltanut tuoda vastauksen esille, jolle en vaadi mitään auktoriteettiarvoa. Pyydän, että jokainen kokisi sitä. Se vastaus on silloin, että Jeesus, joka kyllä oli ihminen, ei ollut ihminen aivan samalla tavalla, että hän olisi syntynyt uudestaan

ja uudestaan maan päälle, vaan Jeesus niinkuin Buddha ja jotkut muut olivat niitä ensimmäisiä ihmisiä, jotka olivat syntyneet kuussa – niinkuin mekin olemme tulleet eläinkunnasta ihmisiksi kuumavantarassa. Mutta me synnyimme vähitellen, niinkuin eläinkunnasta nousu ihmiskuntaan tapahtuu. Mutta Jeesus, Buddha ja eräät muut olivat kaikista ensimmäisiä, jotka syntyivät ihmisiksi, että he saivat myöskin pukeutua inhimillisiin muotoihin jo siellä kuussa. He olivat ihmisiä kuumavantarassa. He syntyivät eläinkunnasta ja liittyivät ihmiskuntaan. He saivat kokea, mitä ihmiskunta saattoi silloin kokea. Ne kokemukset eivät olleet samanlaisia kuin ne, mitä me saamme täällä nyt kokea. Mutta ne kokemukset saattoivat kehittää inhimillistä järkeä eläimestä syntyneen tunteen rinnalla, joka ehkä oli kyllä jaloa. Useimmat saivat kokea inhimillistä elämää maan päällä. Kuusta oli aineellisessa merkityksessä muutettu jo varhemmin tänne, mutta kun tuli aika siirtyä tänne maan päälle, silloin tänne tuli Venuksesta ja Merkuriuksesta suuria auttajia ja perustivat suuren salaisen veljeskunnan – toisella kielellä keskusyliopiston tänne maan päälle. Sitä nimitettiin paratiisiksi eli Eedenin puutarhaksi hebreasta käännettynä. Nyt silloin siihen kouluun oli jokaisella ihmisellä tilaisuus päästä, ja on vielä edelleen, sillä se koulu on yhä olemassa. Tuommoiset asiat järjestetään aina etukäteen. Emmehän mekään ihmiset tee mitään miettimättä ja tuumailematta ensin. Ei koulu tai yliopisto täälläkään ole siinä valmis, kun se on päätetty perustaa. Samalla tavalla myöskään näissä koko ihmiskuntaa koskevissa suuremmissa asioissa ei tapahdu mitään umpimähkään, vaan kaikki mietitään tarkasti etukäteen. Niinpä ne viisaat, jotka tulivat muualta, tiesivät kuinka ihmiskunnan piti laskeutua aineeseen, karkeampaan muotoon, ja alkaa suurta kamppailua itsekkyyttä vastaan. Ja silloin tarvitaan semmoinen koulu.

Mutta tarvitaan aina silloin suoranaista apua – silloin tällöin. Ja erinomaisen tärkeä kohta avunannossa on se, kun ihmiskunta on joutunut niin alas aineeseen, että heitä ei pelasta mikään muu kuin semmoinen sysäys, että jumalallinen elämä laskeutuu ja aivan kuin ravistaa ihmiskuntaa, tulee lähelle ihmisten omaatuntoa, järkeä ja sydäntä. Ja jonkun ihmisen täytyy tuoda näkymättömistä tuon jumalallisen totuuden ihmiskuntaan. Siis jo miljoonia vuosia varhemmin näkivät viisaat kyllä, mitä tulisi tapahtumaan, – että Jumalan täytyi ruumistua maan päälle. Ja silloin heti siellä alussa kysyttiin, koska tuo inkarnatsioni ei voinut tapahtua ilman ihmisminää: Tahdotteko te kaikki olla mukana siinä työssä? Ja yhden täytyy silloin uhrautua sillä tavalla, että hän on koko ajan silloin ainoastaan tuossa paratiisissa. Hänen täytyy säilyttää oma minuutensa aivan puhtaana, kunnes inkarnatsioni voi tapahtua, ja hän saa elää ainoastaan noiden toisten toveriensa korkeammassa minässä. Tahdotteko te tehdä liiton keskenänne, että autatte toisianne? – Buddha ja Jeesus olivat heti valmiit ja toiset myöskin. Ja Jeesus sanoi, että hän mielellään uhrautuu sillä tavalla, että hän ei synny fyysilliseen ruumiiseen, vaan jää odottamaan tuohon keskuskouluun ja on vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, jotka syntyvät tänne ihmisinä, ja käy inhimillisen ponnistuksen sitten läpi tällä tavalla. He olivat kyllä jo kuumavantarassa kasvaneet ja ponnistaneet, mutta täällä maan päällä oli vaikeammat olot. Aine vastustaisi enemmän ja sentähden oli suurempi taistelu vielä kaikkien edessä. He mielellään antautuivat siihen, mutta Jeesus jäi sinne elämään, ja elämään vaan kokonaan toisten korkeammassa minässä. Yhdeltä kannalta katsoen hän oli siis kuin heidän enkelinsä, joka lohdutti heitä. Hänelle oli ääretön kärsimys olla pois maan taisteluista, kun toiset kamppailivat, mutta se kuului tuohon suureen ohjelmaan ja suunnitelmaan. – Sitten tuli aika,

että inkarnatsioni tapahtui, Jeesus sai vanhemmikseen semmoisen miehen ja naisen, jotka olivat kauan, miljoonien vuosien aikana valmistautuneet siihen, että heidän verensä olisi niin puhdas kuin mahdollista. Että se, minkä he jättävät perintönä, olisi niin puhdas kuin mahdollista. Jeesus syntyi heidän luokseen ilman mitään karmaa. Hänen minuudessaan ei ole mitään tietoa synnistä ja pahasta. Hän on viaton, syytön, karmaton, kun hän syntyy, ja se minkä hän tuo mukanaan vereensä, on aivan puhdasta. Se on kristallia. Siinä ei ole mitään itsestä ja semmoista, mitä muutoin ihmisillä on, ja vanhemmiltaan hän sai mahdollisimman vähän – ei paljon mitään, – että hänen verensä oli aivan puhdas. Meidän kaikkien ihmisten veri on pahan saastuttama, synnin saastuttama. Semmoiseen vereen ei olisi Jumalan täydellisyyskuva voinut laskeutua. Olisi jonkun matkaa voinut laskeutua – kuin joihinkin suuriin profeettoihin, – mutta ei kokonaan olisi voinut laskeutua joka veripisaraan se, joka ottaa koko Kristuksen olemuksen ja täyttää joka verisolun. Sen ihmisen täytyi olla kokonaan puhdas. [*Tallentajan huomautus:* Edelliset kolme virkettä ovat esitelmäjäljennöksen mukaiset, mutta sellaisina niiden ajatusta on vaikeahko hahmottaa. Kirjassa vastaava kohta on järjestetty neljäksi virkkeeksi seuraavasti: Sellaiseen vereen ei Jumalan täydellisyyskuva olisi voinut laskeutua. Olisi tietenkin jonkun matkaa voinut laskeutua, niinkuin joihinkin suuriin profeettoihinkin. Mutta sellaisen ihmisen joka verisoluun ja veripisaraan ei kokonaan olisi voinut laskeutua Kristuksen olemus. Sen ihmisen, jossa se voisi tapahtua, täytyi olla kokonaan puhdas.] Sentähden oli niin paljon rakkautta uhrattu ja niin paljon työtä tehty, että Jumala saattoi astua maan päälle. Ja nyt on siinä meidän vahvuutemme kallio, meidän voimamme; siinä on meidän kaikkemme. Yksi meistä, ensimmäinen veli osasi uhrautua

miljoonia, kymmeniä, ehkä satoja miljoonia vuosia, sai ehkä kuusta lähtien ja sitten toistakymmentä miljoona vuotta Eedenin puutarhan alusta. Hän suorittaa yhä tehtävänsä, ja ei ole ihmeellistä, jos täällä länsimailla on ruvettu ihmistä semmoista, joka on niin uhrautunut, palvomaan Jumalana. Mutta on se silloin erehdys, jos ajatellaan esimerkiksi vain Jeesus Natsarealaista, eikä Buddhaa ja toisia, sillä he kaikki ovat uhrautuneet ja ansainneet samalla tavalla meidän palvontamme. Sentähden sanotaankin: ei ihmisiä saa palvoa. Ei saa palvoa Buddhaa, ei Jeesusta, ei yhtään ainoata vapahtajaa, joka on tullut meidän ihmiskuntaamme. On ainoastaan palvottava Jumalaa hengessä ja totuudessa, ja tunnettava ääretöntä rakkautta niitä kohtaan, jotka ovat koettaneet auttaa ja onnistuneet siinä auttamisessa.

pikakirj. R. Kuosma

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Jeesus Kristus, maailman vapahtaja*, 1940.